

Mir. Smolinsky:

Velikonočna zgodba.

Peterček, ki je bil pri Petrčevih najstarejši in največji, je vprašal po večerji mater:

»Koliko piruhov in pomaranč bom dobil za veliko noč?«

»Nič!«

»Zakaj ne?«

»Ker nisi priden!«

»Saj sem!«

»O seveda, pa še kako! Kje imaš pa jabolka in pomaranče z butare?«

Peterčku so zamašili usta.

»Kar tiste prihrani za veliko noč!«

Nakremžil je obraz. Najrajši bi jokal, a sram ga je bilo.

Največji, pa da bi jokal! Nak, tega pa ne!

Potem so molili.

Peterček je nalašč prav nerazločno molil in jezen je bil, da je šel takoj po večerni molitvi spat, a nocoj ni mogel zaspiti. Da bi bil letos brez pomaranč in piruhov! Ni se mogel sprijazniti s to mislijo in se je domislil, da si bo kupil pomaranč sam. Lepa misel, a kaj pomaže, če pa denarja ni. In spet je premišljeval:

»Mati ga imajo. V omari ga imajo. Kaj če bi jim vzel par dinarjev?«

Tedaj ga je nekaj pičilo v srcu:

»Kradel boš?«

»Ne, kradel pa ne bom! Greh bi bil, grd greh.«

In domislil se je, da bi si lahko zaslužil denar s cveticami.

»V hrib pojdem. Nabral bom zvončkov, trobentic in kronic, jih prodal in tako bom prišel do kronic in z njimi do pomaranč. Bolj-šega si nisem mogel izmisliti.«

Vesel je bil. Še v sanjah je govoril o kronicah in o dinarjih, o pomarančah in pirubih.

Drugi dan je že zgodaj pohitel v gozd in se vrnil s polno košarico cvetja. Doma ga je lepo povezal v šopke, mati mu tudi niso branili iti in naslednje jutro ob tem času je že stal v mestu in prodajal. Blizu frančiškanskega mostu se je postavil pred neko izložbo in gledal Ljubljano, ki se je valila vsa umazana mimo njega. Lep dan je bil. Vse polno ljudi je brzelo mimo njega, a nobeden se ni zmenil zanj in za njegove rože. Zdaj pa zdaj je komu ponudil svoje blago, a še pogledali ga niso. Žalosten je bil. Celo pot je računil in računil, koliko in kako dobro bo prodal in koliko pomaranč si bo kupil. Mislil je, da se bodo ljudje kar stopili za njegove cvetlice. Ponujal je z jokajočim glasom. Dve uri je že stal ob Ljubljani, a še enega šopka ni prodal. Komaj je zadrževal jok.

Ponujal je spet s prosečimi, solznimi očmi, a zastonj. Nihče ni kupil.

Zdaj ni mogel več zadržati solz in spustil se je v glasen jok. In glej! Majhna, lepo oblečena deklica je videla njegove cvetke.

»Mami, mami, glej, kako lepe rožice so tam! Mami, daj, kupi mi jih!«

»Po čem jih daš, fantek?«

Peterčkove solzne oči so se zaiskrile od veselja.

Jokaje je zjecljal:

»Po kroni šopek.«

»Zakaj jokaš?«

Sram ga je bilo, a vseeno je povedal po pravici:

»Ker še nisem ničesar prodal.«

Gospa je vzela štiri šopke in mu dala dva dinarja. Hotel je dati polovico nazaj, a ni hotela vzeti.

In spet je prodajal in imel je več sreče kot doslej.

Ni se še dobro zavedel, že so ga obkolili mestni paglavci, vsi večji od njega.

»Daj meni en šopek!«

Boječe jih je gledal in je samo z glavo odkimal. Paglavci so mu pograbili vsak po štiri šopke in žvižgaje zdirjali naprej. Eden mu je še prej zbil klobuk z glave. Ni stekel za njimi, le zajokal je v neizmerni žalosti. Približa se mu neki gospod:

»Kaj jokaš, fantek?«

Boječe povzdigne oči in joka naprej.

»Le povej! Nič se ne boj!«

Peterček pove, da so mu vzeli rože in ga tepli. Gospod potegne iz žepa veliko usnjeno denarnico in mu stisne v roko »kovača«.

Peterček se vzveseli. Še zahvaliti se mu pozabi od veselja. Ponudi mu šopke, a gospod vzame samo enega.

»To je zate za veliko noč. Le priden bodi!«

V frančiškanskem zvoniku je zazvonilo poldne in potem še pri drugih cerkvah. Peterček je preštel denar. Petnajst dinarjev je naštel in srce mu je poskakovalo od veselja. Še par šopkov mu je ostalo, a mudilo se mu je domov.

Blizu domače vasi je dohitel sosedovega Blažka.

»No, Blažek, ali bomo sekali?«

»Jaz jih že ne bom. Mama so bolni, ata pa nič ne zaslužijo.«

»Ali tudi potic pri vas ne boste jedli?«

»Še kruha nič nimamo.«

Peterčku se je Blažek zasmilil. Blaga misel mu je prišla na um.

»Blažek, pojdi z menoj k nam!«

Že sta bila v domači vasi. Pri Petrčevih so stali mati na pragu in se smejali Peterčku:

»No, Peterček, ali je bila dobra kupčija?«

»Petnajst dinarjev sem dobil, petnajst!«

»Res?«

»Res. Mama, pri Blažkovih pa še kruha ne bodo imeli za veliko noč. Ali smem dati Blažku pet dinarjev?«

Mati se je vzveselila:

»Peterček, nisem mislila, da si tako dobrega srca. Le daj Blažku vseh petnajst dinarjev. Jaz ti bom že sama kupila pomaranč in piruhov, kolikor jih boš hotel, pa še Blažek naj pride k nam.«

*

Na veliko noč je bilo veselje. Peterček in Blažek sta sekala, da ju je bilo lepo gledati. Piruhov in pomaranč jima ni manjkalo. Blažek ne more pozabiti Peterčka in še danes sta najboljša prijatelja.

Venceslav:

Stric Gnevaš.

1. Na planini solnce sije.

Nekje pod vrhom Jasnice je planina, svetla in zelena, solnčna in cvetoča, da razvname še starca v vriskanje. V jutru je čudovito bela kot da gori v neznanih solncih, pod večer je pa rožnatordeča od umirajoče zarje, ki izginja tam za Temnjakom. črno goro s sivimi skalami, izginja in gasne...

Na planini pod Jasnico so živali, mekečejo in mukajo in zvončkkljajo ves dan. Pastirji pa pazijo nanje. Prvi je Petanko, dečko dvanajstih let, močan, zdrav, drzen in veder. Doma je tostran Jasnice v zeleni dolini z zorečimi polji. Z onstran

Jasnice, iz tesne doline med Temnjakom in Jasnico pa je prišel Tihožit, mrki Tihožit z leseno piščalko. Poseda po skalovju in joka in poje, sam poseda in ne mara za družbo. Če ga kdo zaloti in ogovori s prijazno besedo, plane pokonci, skrije piščalko za srajco in si z rokavom skrivaj obriše mokre oči. Nato se obrne k došlecju in ga gleda izpod čela z upornimi očmi, polnimi neznane tegobe in prikrite boli. In došlec ga gleda, gleda pastirja Tihožita, ki stoji na skali z nekoliko upognjenim hrbtom in naprej nagnjenim telesom, gleda, pa se obrne in molče odide. Tako se zgodi vedno in Tihožit je sam.

Tam na koncu planine, prav pod skalami, pa pase neznan človek. Stric Gnevaš, mu pravijo pastirji. Bog ve, kje so pobrali ime. Tujcu je pa prav, kakor ga kdo kliče. Nima velike črede, par ovac komaj in zavlekel se je v samotno ogradnico¹ na koncu planine. Čudno molčeč je in resen in velik, samo sključen je in upognjen kot bi nosil breme na hrbtu. Ne hodi s pastirji, sam pase in leži v travi in zamolko godrnja.

Pastirji imajo vsi skupaj stajo, samo stric Gnevaš si je sam zgradil stan pod skalami. Malokdo gre v oni konec in niti njegovega stanu² ne poznajo.

2. »Glajnik je ovco ugrabil, hoj!«

Večer ugaša. Pastirji so segnali drobnico v ogradnice in stopili v komarnico³ večerjat. Potem jih je nekaj poleglo kar okoli ognjišča, drugi so zlezli v seno na podstrešje.

»Tihožit, ti boš bdel! Ne hodi spat! Da ne bo kakšne neprilike,« je dejal opravnik⁴ in legel v kot.

Tihožit je sedel k ognjišču, pa se mu je hotelo dremati. Naložil je drv, stopil iz kočje in postal v rožancih.⁵ Mesečina je lila izpod neba in vsa planina je bila bela v njeni luči, le skale pod Jasnico so črnele in Temnjak onstran doline je bil mračen in velik kot bi zakrival pol neba. Vse je molčalo, le v dolini je polglasno šumelo.

»Voda v Belnici,« je pomislil Tihožit.

Izvelekel je piščalko in zapiskal v tišino, pa se je prvega glasu sam ustrašil. Nato se je zresnil in pesem je valovila čez planino v trepetajočih klicih.

Hipoma je umolknil. Iz skal pod Jasnico je zamolko klical glas:

»Beštrica, Beštrica!«

»Stric Gnevaš!« je spreletelo Tihožita. Posluhnil je.

¹ ogradnica = ograjen pašnik.

² stan = pastirska kočja.

³ komarnica = pastirska kočja.

⁴ opravnik = gospodar v pastirski kočji.

⁵ rožanci = podboji vrat.

»Beštrical« se je bližal glas. Psi pod stajo so zalajali, pastirji so se budili. Petanko je prvi skočil iz kočice in stresel Tihožita:

»Kaj je?«

»Stric Gnevaš išče ovco. Izgubila se mu je,« je dejal Tihožit in napeto zrl čez planino.

»Pojdimo pomagat!« so dejali pastirji in vstajali iz kotov.

»Drugič bo pa on nam.«

Petanko ni niti pritrđil, ampak kar skočil čez senošet. Izmed grmovja je vzrasla predenj postava kot temno drevo.

»Beštrica, Beštrica!«

Psi so zalajali. Petanko se je obrnil:

»Išči, Belin, išči, išči!«

Pes je zarenčal, začel vohati in izgínil med grmovje. Stric Gnevaš se je molče obrnil za njim. Pastirji so hodili sem in tja, dokler ni na spodnjem koncu pašnikov, kjer vise skale v dolino, zalajalo s srditim glasom. Hiteli so čez pašnike, stric Gnevaš prvi.

Na samotni skali je stal pes Belin in kričal v temno dolino. Globoko spodaj je šumela voda, v Temnjaku onstran se je pa nekdo smejal s hreščečim glasom.

»Glajnik!« je zakričal Gnevaš z obupnim glasom. »Glajnik, ovco mi vrni, Beštrico mi daj nazaj!«

Oni v skalah onstran doline se je še huje zasmel, nato je umolknil v tišino. Gnevaš je stisnil pesti, da je zaškripalo:

»Povrnem mu, prav res, da mu povrnem!«

Pastirji so gledali in molčali. Potem je pa dejal opravnik:

»Stric, v našo stajo priženite ovce, da vam še drugih ne ugrabil!«

Gnevaš je dvignil glavo kot da se je zbudil in dejal zamolklo:

»Bom!«

Obrnil se je in šel na svojo stran. Pastirji so se spogledali in šli za njim in božve, kaj so mislili. Tihožit je bil zadnji in polglasno pel:

»Glajnik ovco je ugrabil, hoj,
pa na zvonec je pozabil, joj,
dajte mu kodeljo!«

Fr. Koretič:

Naše tekme.

Gotovo si že kaj slišal o starih Grkih, ki so živeli več stoletij pred Kristusom. Vsakih deset let so prirejali v svetem kraju — Olimpiji — posebne igre in tekme. Ko se je približal čas olimpijskih iger in tekem, je bil po vseh grških deželah božji mir (niso se smeli vojskovati); za vse Grke so nastopili praznični dnevi. Od vseh strani so vrvele množice v Olimpijo; vsi bi radi videli

zmagovalca. Kako jim je med tekmami utripalo srce, ko se je njihov ljubljenec bližal zaželenemu cilju... Kmalu je zadonelo od vseh strani: »Zmagal je!« — Svečano je stopil zmagovalec iz vrst pred predsednika in razsodnike. Vpričo vsega naroda so mu ti prisodili venec zmage. Z zlatim nožem je narezal deček vejice od posvečene oljke ali laviorike. Iz njih so spletli venec in ga položili zmagalcu na glavo; od ust do ust je šla njegova slava po vseh deželah. Ko se je vračal domov, so ga rojaki v slovesnem sprevodu peljali v presrečno mesto.

Tudi Orlom se bližajo praznični dnevi. Vaši starejši bratje bodo kmalu stopili na plan in v tekmah in pri nastopih pokazali, kako so porabili dolge zimske večere. Pa tudi vi, Orličiči in Mladci, boste letos v plemeniti tekmi pomerili svoje moči, duševne in telesne, svojim odsekom v čast, sebi v korist in veselje. Ko boste drug za drugim stopali pred izpraševalce in sodnike, pogumno odgovarjali na vprašanja in strumno izvajali vaje, ko vas bo pesem, veselo in pogumno zapeta, še bolj oživila, bo vse dokaz, da uporabljate svoja mlada leta na najboljši in najkoristnejši način.

Za olimpijske igre so se tekmovalci resno pripravljali več let. Kako in koliko časa se pripravljate na tekme pa ti? Ali si se pregledal tekmovalne vaje in vprašanja? Kako se obračate pri redovnih vajah? Kako izvajaš proste vaje? Kako visoko že skačeš in kako hitro tečeš? Koliko vaj na orodju že znaš? In igre in še vse drugo, kar bo treba pokazati? ... Roko na srce in odgovori prav odkritosrčno, ne na glas, da te ne bi kdo slišal in bi te bilo sram, če si še bolj malo storil, ampak odgovori na tihem samemu sebi! Če nisi storil svoje dolžnosti, poišči hitro priloge zadnjih »Orličev« in se začni prav resno pripravljati! Pa še sosedovega Janezka in Tineta povprašaj, kako se pripravljata onadva! Le povej jima in še drugim, da se morajo pripraviti prav dobro, da ne bodo delali sebi in odseku sramote in da vas drugi ne bodo prekosili. Od neke strani sem namreč slišal, da znajo Orličiči odgovarjati že na vsa vprašanja in proste vaje jim gredo kot bi rezal!

Pri olimpijskih igrah so dali zmagalcu venec na glavo in ves narod ga je proslavljal. Vi sicer ne pričakujete tako šumnih pohval, ne vencev, ne zmagoslavnega vhoda, ko se vrnete od tekem, saj vas poznam, da niste bahači, ampak k delu vas priganja zavest, da prinašate s tem slovenskemu narodu lepšo bodočnost.

Julka s Pohorja:

Iz kraljestva mojih malih.

Čudil se boš temu naslovu, mali deček, mala deklica! Da, beseda »kraljestvo« bi ti skoraj vzela pogum, da se ne bi upal pogledati v ta kotiček. Pa čitaj dalje! Ali ne stoji zraven še besedica »malih«. Široko so se odprle tvoje modre očke, v glavici se je nekaj posvetilo. Sva že skupaj — dobra znanca.

Saj pod besedo »kraljestvo« ne mislim drugega, kakor družinico majhnih otrok — dečkov in deklic, ki prebivajo po velikih mestih, pa tudi tistih, ki živo žvrgolijo po solčnih vasicah in najbolj oddaljenih gorskih kočah. Saj se vsi ogrevate za iste vzvišene misli, vsi hočete postati plemeniti in dobri fantje in dekleta. Vsi boste stopili nekoč na naša mesta in polagali svoje darove Bogu in domovini na oltar. Zato treba, da se že sedaj vadite in ogrevate za te misli.

Ni dovolj, da si nabirate znanja; oblažiti morate tudi svoja srca, večkrat izprašati svojo vest, da spoznate svoje napake. Na te mnogokrat opomnijo drugi ljudje ali pa dogodki iz življenja tovarišev. Zato sem zbrala v to družinico vse majhne dečke in deklice, ki često potrkajo na moje duri in mi pripovedujejo vesele in žalostne doživljaje. Te dogodke hočem povedati tudi vam, ki ne morete sami do moje sobice, kjer bi pokramljali ob solčnem popoldnevu in tihem večeru, ko odmeva po gori večerni zvonček in poje tisto najlepšo pesem »Ave Marija«.

Spoznavali boste drug drugega in postali prijatelji drug drugemu. Vse dobro posnemajte, vse slabo pa skušajte odpraviti, da vas bo vesel vaš angel, ki vsepovsod spremlja vašo pot in vaš Bogec, ki gleda z nebes na svoje male in vam še iz tabernaklja kliče: »Pustite male k meni!«

Županov Lojze:

Sem slovenska deklica . . .

Oni dan mi je sladka pesem privonjala do srca: Sem slovenska deklica . . . Orličice na Rakeku so jo pele. Pesem pa jim je dala Beričičeva Fanika. Brezskrbno je vrela, resnično: kot bi si jo slavci v gaju odpevali.

Meni pa se je tedaj vzdramil grenak spomin:

Po zemlji naših bratov in sester sem romal, koder beži sinja Soča. Tam je mnogo, mnogo bratov in dečkov, ki govore tako kot mi; take mamice imajo kot mi — pa nihče ne sme povedati: Slovenec sem, Slovenka sem . . . Težka kazen bi padla na deklico, ki bi zapela: Sem slovenska deklica. Zato molči; nihče ne zna več vesele pesmi. Še zvon, ki na večer Mariji zapoje, ječi tako žalostno . . .

Tam sem srečal deklico, ki je hitela iz šole. Vedel sem, da je domača, saj so oči govorile prav tako, kot govore oči naših mamic: odkrito, ljubeče, vdano. Pa sem jo ustavil:

»Deklica, kako ti je ime?«

»Ljubica.«

»Pa nisi Taljanka?«

»Ne.«

»Kaj pa si?«

Tedaj je povabila lepe oči v zemljo in ni mi vrnila besede.

»Pa tvoj atej, tvoja mamica?«

Mrzel molk.

»Jaz sem Slovenec, Ljubica...«

Počasi je dvigala oči do mojih nog, potlej vedno više plezala; prav v oči mi je utonila. Pa znova jih je odmaknila: ni mi verovala. Koliko jih je že bilo, ki so lagali in potlej izdajali. Morda bi tudi jaz izdal?

Pa nenadno me izzivalno pogleda in reče:

»Slovenka sem.«

In že je odletela kot ptička po strmi stezi v selo.

Jaz pa sem žalosten strmел za njo. To te je težilo, deklica, da si upognila oči v zemljo? Nisi si drznila resnice odkriti. O, koliko tisočev jih je še, ki je ne bodo nikoli odkrili: s to težko skrivnostjo bodo umrli...

Mi: Orličice in Orličiči in Mladenke in Mladci — pa molimo za nje!

Dva naša moža pred 60 in 70 leti.

Narod, ki svojih velikih mož ne časti, jih vreden ni! Dasi Slovenci po številu nismo velik narod, smo pa vendar imeli že tako slavne može, da je njihovo ime poznala vsa Evropa ali pa je njihov sloves segal še dalje po svetu. Med temi velikimi Slovenci sta tudi Friderik Baraga in dr. Ignacij Knoblehar, oba slavna misijonarja in učenjaka.

Friderik Baraga je bil doma na gradu Mala vas pri Trebnjem na Dolenjskem in je 35 let misijonaril med Indijanci Severne Amerike ter bil 15 let tudi njihov škof ob Gornjem jezeru. Kljub ogromnemu delu in kljub vednemu potovanju je še toliko pisal, da nam je zapustil 16 knjig v slovenskem, nemškem, francoskem in indijanskem jeziku! Umrli je kot 71 leten starček pred 60 leti v mestu Baltimore blizu Nju Jorka dne 19. januarja 1868.

Dr. Ignacij Knoblehar je bil prav tako Dolenjec iz Škocijana pri Mokronogu in je postal afriški misijonar, ki je ustanovil misijon ob gornjem Nilu in 10 let deloval v strašni vročini. Kakor so ga od Nilovega izliva do izvira pod imenom Abuna Soliman cenili Afričani, tako so ga poznali pa tudi učenjaki, ker je Knoblehar prvi med vsemi Evropci prodril v osrčje Afrike skoraj do ravnika in kot — izučeni zemljepisec in naravoslovec obogatil vedo; govoril je okoli 14 jezikov! Umrli je pred 70 leti v Neaplju dne 13. aprila 1858, star šele 38 let.

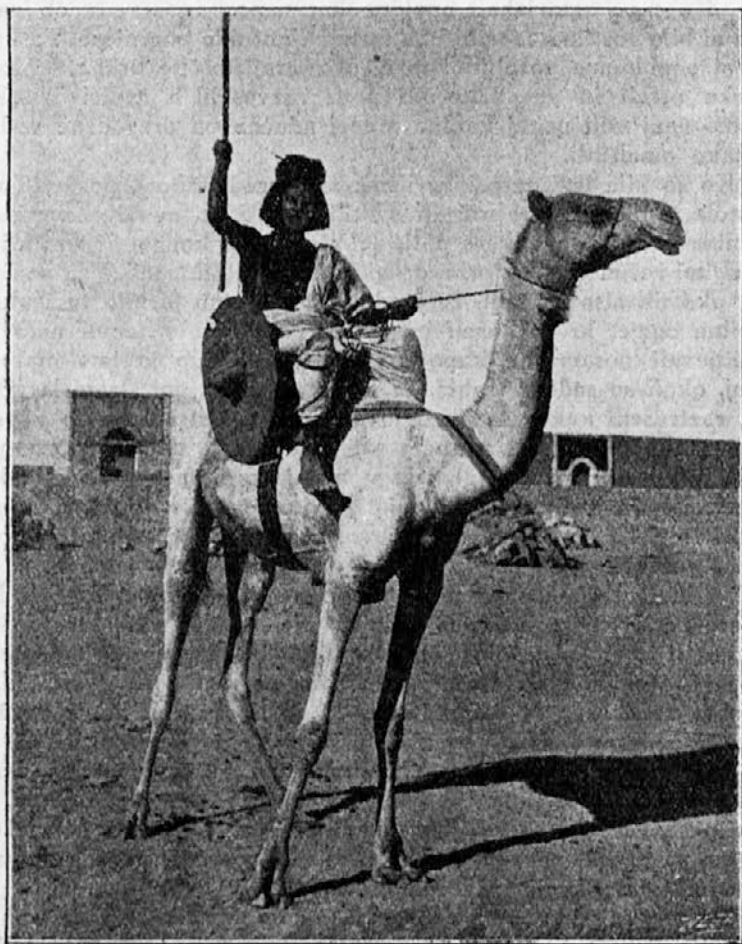
Enega so utrdili kanadski mrazovi, drugega je umorila afriška vročina, oba pa sta izvršila ogromno delo, ker ju je odlikovala jeklena volja in goreča ljubezen do Boga in bližnjega.

† *Knoblehar:* *Eno noč v puščavi.*

(Iz pisma misijonarja Knobleharja, ki je l. 1851. s tovariši in 50 Arabci ter veliko prtljago potoval na 86 kamelah skozi Nubijsko puščavo, da se je ognil Nilovemu ovinku, ki ima obliko črke S.)

Uboge kamele so po dolgem potovanju potrebovale počitka, zato so kar popadale na tla ter poklekile v pesek, da so jezdecí mogli razjahati. Vsakdo je vzel plahto in kar je še na sedlu imel, jo

razgrnil in si tako pripravil v pesku ležišče pod milimi zvezdami. Mehove z vodo smo takoj zraven varno položili na slamnice, da ne bi voda na vročem pesku izpuhtela. Karavana se je skoraj pol ure shajala, preden smo bili vsi skupaj. Kjer še malo poprej ni nobeno živo bitje motilo največje tišine, se je zdaj naenkrat vse razgibaló.

Človeški in živalski glasovi se razlegajo daleč na vse strani. Trudne kamele se žalostno derejo, ko jih gonjač sili, naj s težkim tovorom pokleknejo; ko jih je bremen rešil, se mu pa z zadovoljnim grgranjem hitijo zahvaljevati. Arabci kličejo drug drugega zdaj sem zdaj tja, da si vzajemno pomagajo odlagati zaboje. Kamele našeno na prostor poleg odloženih tovorov in vržejo bolj utrujenim živalim pest žita. Medtem pa so naši zagoreli kuharji skopali v pesek jame in v tem peščenem ognjišču zakurili, da nam pripravijo zaželeno hrano. Zjutraj smo zavžili le nekaj kave, ki smo ž njo tudi sicer prebili dopoldan; danes pa smo jahali opoldne kar naprej in seveda ob našem potu ni bilo gostilne, kjer bi bila miza za potnike pogrnjena. Pa kuhar nas ni popolnoma pozabil: Pobral je zjutraj koščke kruha, ki so pri zajtrku ostali in nas tako po potu razveselil s trdim koščkom, ki smo nanj vlili nekaj kapljic precej mlačne pa dragocene vode in ga tako omehčali.

Ko so bila ležišča pripravljena, smo sredi tabora postavili mize in stole okoli nje ter prižgali svetiljko. Tu so nekateri zapisovali spomina vredne dogodke s poti, nekateri brali knjige, ki so jih imeli z drugimi rečmi vred v torbi, drugi pa so molili jutranjice za naslednji dan, ako jih niso opravili že med ježo. Prijetno je bilo tudi gledati številne ognje, ki so goreli po taboru okoli in v temni noči lepo osvetljevali posamezne kupe prtljage. Vsak kup je imel na sredi ogenj, okoli so sedeli Arabci, za njimi pa so na eni strani ležali zaboji, raztreseni kakor so jih odložili, na drugi strani pa so v pesku ležeče kamele za hrbti Arabcev stegovale svoje dolge vratove proti ognju in z velikimi očmi gledale v švigajoče plamene. Vsak oddelek kamelarjev je imel svojo kuhinjo. Podnevi so že spotoma nabirali suho kamelsko govno, edino kurjavo, ki jo je mogoče dobiti v goli in prazni puščavi. Zdaj pa so v pesek skopali okroglo jamo in jo razbelili s hudo žerjavico, ki so iz nje švigali prav svetli plameni. Nato pobero žerjavico iz jame ter namesto nje položijo vanjo testo, ki so ga zgnetli iz moke na okroglem usnju in ki ga za vsak obed posebej pripravijo ter ga pokrijejo z razbeljenim peskom in žerjavico, da se dodobra speče. To je edina hrana, ki jo ti skromni ljudje zavžijejo na težavnem potu skozi puščavo, in še to navadno le enkrat na dan. Peš hodijo Arabci po žgočem pesku skozi puščavo, pa so vendar veselega srca in spotoma večkrat po cele ure prepevajo svoje enolične pesmi. Kadar se kdo izmed njih vsled hoje utruji, se vleže po dolgem na pesek, pa kmalu zopet skoči pokonci in steče za tovariši, vihte nad glavo svojo krivo palico.

Ko smo se pogovarjali z Arabci, ki so pekli kruh, nas je trobenta poklicala k večerji. Veselo presenečeni smo bili, ko smo videli, da se dá miza tudi v puščavi lepo napraviti. S tem prvim dnevom v puščavi smo sploh bili vsi bolj ali manj zadovoljni. Tudi moji tovariši so se prepričali, da se tudi v puščavi kuha, da se človek tudi tukaj lahko naje in napije, in še tistim, ki so zjutraj z boječim srcem zajahali kamele in skrivaj postrani gledali golo skalovje in suho peščevoje, je zdaj zopet zrastel pogum in so kmalu veseli odšli počivat, da se

prepričajo, ali se bo morda pri Peščevarju tudi prav tako dobro spalo. Kmalu je bilo spet vse naokoli tiho in le tuintam je bilo slišati kak glas, ki je pa ščasoma tudi umolknil. Tudi ognji so ugašali in le semtertja je rahla sapica dvignila iz rdeče žerjavice šibak plamenček, ki je pa v hipu zopet izginil. Ljudje in živali so na suhem pesku iskali dobrotnega spanja, da bi se skupaj počili, kakor so se ob vročem dnevu skupaj potili. Dasi ni bilo treba za varnost postaviti straže, je pa vendar bila hladna in jasna noč tako mikavna, da noben mojih tovarišev ni takoj zaspal. Dolgo še smo čuli vsi, ki nas pot ni preveč utrudila. Nismo se mogli dosti nagledati svetlih zvezd, ki so na nebu tako lepo migljale in brlele nad našo peščeno dolino, in še smo se pogovarjali, ko se je Orion (jutranja zvezda) prikazal nad našim taborom in nas opomnil, naj si po zgledu ostalih tovarišev poiščemo novih moči za naslednji dan.

Niso še izginile zvezde na jasnem nebu, že je trikrat zabučala trobenta in zbudila karavano iz trdnega spanja. Na našem ognjišču so že kurili, da nam pripravijo močne kave. Vsi v taboru so bili urno pokonci in se zahvaljevali Stvarniku za dobrotni počitek, ki nam ga je tako obilno naklonil. Arabci so hiteli po sedla, kamele so kmalu klečale med zaboji, ki so jih sinoči odložili, zopet so nakladali tovor na te štirinožne puščavske ladje in v pol uri smo zapustili gostilno, kjer ni bilo treba plačati ter smo v dolgi vrsti po vojaško stopali za trobentarjem po dolini.

Vigrednica: »*Ker nimam mame . . .*«

Materinski dan! O kolikokrat blagrujem to lepo misel, naj se vsako leto proslavi materinski dan, posebni blagoslov božji za pokret naših prosvetnih društev! Kdo prešteje vse one matere, ki jim je prav ta dan osvojil srca, da gorijo za naše vzvišene vzore!

Slavili smo ta dan skromno a pristrčno. Solze v obeh so govorile o ljubezni in hvaležnosti. Na sporedu je bil prizorček, ki predstavlja deklico, kako prosi tuje otroke, naj jo vzamejo za sestrico.

Ob pogledu na siroto se zasliši med gledavci ihtenje, kajti deklici, ki igra sirotico, solze kar lijó po otožnem obrazku. V prizoru je bila obsežena vsa njena nesrečna usoda: deklica, prej v vsej nežnosti ljubeče mame negovana, je zdaj sama, mama pa spi v grobu! Začutila je vso resničnost svoje vloge — zaplakala je in z njo drugi.

Pozneje sem jo vprašala: »Gretka, zakaj si jokala? Ali sem te jaz kaj užalila?« Pogleda me začudeno in žalostno odkima. Vprašam bratca in ta pravi, da je povedala: »Jokala sem, ker nimam več mame!«

O, srečni vi Orličiči, junaški Mladci, ve Orličice in Mladenke, ki še zrete mamic v ljubeče obličje! Ni vam treba iskati ljubečega srca drugod, ne grenko koprneti po mamic v črnem grobu!

Orličiči! Orličice! Viteštvo nosite v svojih načelih! Bodite dvakrat viteški napram onim, ki jim čitate v srcu bolestni: Nimam več mame!

Ljudmila:

Mamici za njen praznik (25. marca).

(Prizorček.)

Milica (priskače s šopkom k mamici): »Mamica moja, danes je tvoj praznik! Rada bi ti dala za god bogastvo celega sveta! Toda saj veš, da sem revna in uboga in vse, kar imam, je tvoja last. Vendar te prosim: V znak moje hvaležnosti sprejmi za današnji praznik tale revni šopek; majhen je in ubog, toda sprejmi ga, ker ti ga daje tvoja ljubljenska!« (Ji podari šopek.)

Ivanka (pride sredi Miličinega voščila črno oblečena s svežnjem v roki na oder in ostane v ozadju; v drugi roki drži šopek).

Mama (sprejme od Milice šopek): »Hvala ti, Milica, srček moj!« (Objame jo, nato odideta roko v roki.)

Ivanka (pride in poklekne ob gomili, ki je napravljena v ozadju): »Mamica moja ljuba, tvoj praznik je danes! Kako rada bi ti podarila šopek in ti bi me z ljubeznijo objela; joj, kako srečna bi bila! Ah, mama, en tak blažen trenutek, kot sem ga pravkar videla! Koliko bi dala zanj! Pa vseeno te prosim, mama, sprejmi moj dar, ki ti ga darujem z ljubečim in krvavečim srcem na gomilo!« (Položi šopek na gomilo.)

»Mamica, prav danes, na tvoj praznik, odhajam v tujino... Prišla sem k tebi po slovo in po blagoslov! Danes sem se te spominjala v molitvi; prosila sem Gospoda Jezusa za tvoj večni mir... Ti pa, o mati, prosi pri Večnem za svojo ubogo, zapuščeno hčerko, ki odhaja, odhaja v neusmiljeni, kruti svet! Mamica, čuvaj nad menoj, da ne izginem v vrtincu sveta!

Kako topel dih veje iz tvojega groba, mamica! Kako dobro mi je pri tebi, o da bi smela ostati tu!« (Sklone se nad grob.)

»Mamica, oh mama moja, kako mehko me boža dih tvojega blagoslova! Kako je sladak! Naj ostane vedno z menoj, da ne padem, ne omahnem, v prahu zemlje ne usahnem!

Odhajam (vstane) in tvoj grob ponesev v duhu s seboj; najdražja svetinja mi bo, ne bodo mi je vzeli viharji sveta! V ljuti borbi življenja naj me varuje, da prijadram v varni pristan — — —

Mamica, odhajam (gre proč od groba) in v črno zemljo ti še enkrat kličem: Mamica, blagoslovi me in čuvaj nad menoj — saj sem tvoja, ah, tako tvoja — dokler se zopet ne vidiva pri večnem Solncu! Mamica, na vesele večno svidenje!« (Maha z roko in odide.)

Ugankarji! Čim večje je plačilo, tem večje naj bo delo! Tudi pri ugankah to velja. Za lepo knjigo se je že treba nekoliko bolj potruditi. Da se naučite uganke reševati, večkrat pogledite tudi prejšnje številke »Orliča«, da vidite, kako rešujejo drugi! — Med marčnimi ugankami sta bili 3. in 7. precej težki, pa vendar so ju nekateri pozobali. Pri 3. je treba najprej poiskati ključ, pri 7. pa se bere prva čednost naprej in druga nazaj. V aprilskih ugankah postavi namesto številčk črke!

Malo po svetu.

Amerika.

Pirhe barvamo z rdečo košeniljko. To je žuželka, ki živi na kaktusu. Prav te mesece jo v Mehiki obirajo s tem, da jo s kaktusa stresajo v vreče in potem predelavajo v lepo barvo. — V državi Sao Paulo v Braziliji, kjer pridelajo največ kave na svetu, so zadnje leto izvozili nad 10.000.000 vreč zrnate kave! Kajne, lahko bi bila pri nas nekoliko cenejša, saj še vedno stane 1 kg boljše žgane kave 120 Din!

Afrika.

Med Kartumom in Omdurmanom ob srednjem Nilu so preko Nila pravkar dodelali železen most, ki so zanj porabili 4000 ton jekla in je dolg 1057 m, to je v Ljubljani od glavne pošte do sv. Krištofa. — Pod goro Kenio je bil tako hud potres, da je zemlja dobila razpoko, ki je dolga nad 16 km (t. j. n. pr. od Ljubljane do Domžal)! — Egiptovska vlada bo pri Asuanu jez na Nilu vzdignila za dobra 2 m in se bo tako nabralo v umetnem jezeru še enkrat toliko vode, ki jo bodo porabili za še bolj uspešno namakanje suhih krajev.

Evropa.

Neki Grk v Ameriki je zapustil v svoji oporoki 275.000 Din za Leonidov spomenik, ki naj se postavi v soteski Termopile, ki jih je Leonida branil pred 2400 leti zoper Perze do zadnjega moža! — Dva nova otoka na en dan! Ko je letos znova izbruhnil vulkan na otoku Santorin v grškem Egejskem morju, se je blizu njega dvignil iz morja nov otok. Prav tako pa je zemlja pridobila nov otok med Sumatro in Javo, kjer rohni podmorski ognjenik Krakatau.

Azija.

Pokrajina Šantung na Kitajskem je ena izmed najbogatejših, pa vendar je po dolgotrajni revoluciji tako obubožala, da se je polovico ljudi izselilo na sever v Mandžurijo, ostali pa se hranijo z drevesno skorjo! — Na reki Jangce zdaj najživahneje lovijo ribe s čudnimi pomočniki: neko vrsto vodnih gosi udomačijo in te se potem ob čolnu potaplja v vodo ter prinašajo v kljuno ribe in jih oddajajo ribičem! Pa to ni raca, ampak resnica!

Orličeva pošta.

Krakovo - Trnovo, Ljubljana. — V nedeljo dne 15. januarja je imel naš orlovski naraščaj svojo telovadno akademijo v trnovskem Prosvetnem domu. Vsi so se z velikim veseljem pripravljali za ta nastop, da bi svojim staršem in prijateljem pokazali, kaj so se lepega naučili ves tisti čas, ko so hodili k telovadbi. Kljub tako veselemu pripravljanju in težkemu pričakovanju pa se je akademija vršila z zelo žalostnimi obrazi naraščajnikov in naraščajnic. Zgodila se je namreč popoldne pri veselem vrvenju Orličev v telovadnici nezgoda, da si je Orlič Janko zlomil nogo v stegnu. To je bila pri nas prva nesreča te vrste, za naprej pa bodo naraščajniki poskrbeli, da ne bodo hodili na telovadno orodje, kadar ni vaditelja v telovadnici. Kako veliko prijateljstvo pa vlada med njimi, kaže najlepše to, da so se ob tem dogodku jokali in da ga je v enem dnevu obiskalo v bolnici 10 Orličev.

Z akademijo smo bili vseeno zadovoljni vsi, čeprav je bil spored precej dolg. Točke so si hitro sledile in bile vse prav dobro izvajane. Skupina najmanjših Orličev nas je posebno razveselila s svojimi redovnimi vajami. Vaje s puškami so zelo učinkovale, kakor tuji gimnastične

vaje. Mladci so dve vaji zelo dobro izvedli, le škoda, da so nastopili samo trije. Gojenke pa niso pokazale samo, da so abstinente, ampak tudi, da so zelo pridne in da imajo dobro vaditeljico. Tudi Mladenke so svojo simbolično vajo prav lepo izvedle.

Sredi akademije pa je naš prijatelj lepo nagovoril ves naraščaj, ki je stal pred njim na odru in ga z različnimi zgledi bodril k nadaljnjim uspehom in prijateljstvu. — Bog živi!

Nekaj malega tudi jaz vem o trnovskem naraščaju in mislim, da se ne bo prevzel, če mu ga rečem, da dela čast svojemu lepemu Domu! Le pogum in vztrajnost!

Cerknica. — Dragi br. Tone! Že zopet Vas nadlegujem. No, ali tokrat le s par vrsticami. Zadnjič sem Vam pisala, kako neumorno dela naša mladina na polju prosvete. Da pa ni to moja prazna hvala, potrjujem s sledečim: Zadnje čase ne mine skoraj nobena nedelja in noben praznik, da bi ne imeli v našem prosvetnem društvu kakršnokoli prireditve. Med glavnimi Vam hočem omeniti dramatično igrano »Deseti brat«, katera se je morala na željo občinstva igrati dvakrat in obakrat je bila dvorana nabito polna. Da se je obnesla izborna, mi ni potreba posebej omenjati. Posebno »Krvjavlu« smo se nasmejali iz srca. — Dne 19. februarja t. l. bomo imeli zopet akademijo pri pogrnenih mizah. Za njo se pripravljamo že dva meseca. Telovadbo imamo vsako nedeljo od 13. do 14. ure in vsak petek od 18. do 19. ure. O sijajnem izidu ne dvomim niti malo. Sicer Vam hočem o vsej stvari poročati. Saj upam, da Vam ne bodo moja prepogosta poročila v nadlego. — Tako, sedaj končam. Pa zopet drugič kaj. Toda takrat hočem več napisati. Bog živi! — Mladenka Hermina Kranjc.

Ljuba Hermina! Naj bi vam res akademija sijajno uspela, kajti Orlu mora biti delo, ki mu ga nalaga njegova organizacija, važnejše ko vse dramske predstave. Le poročaj!

Šmartno pri Litiji. — Cenjeni gospod urednik! Prosim, da bi dali malo prostora tudi mojemu dopisu. Pri nas v Šmartnem smo zelo živahni. Dne 18. decembra smo priredili naraščajsko akademijo s 17 točkami. Nastopili smo Mladci, Orličji, Mladenke in Gojenke, in sicer v splošno zadovoljnost občinstva. Mladcev štejejo 38, Orličev pa 40. K telovadbi hodimo v zelo velikem številu, po vsaki telovadni uri pa nam gospod kaplan predava o tvarini za drugi izpit. Za tekme se tudi pridno pripravljamo. K sv. obhajilu hodimo vsako prvo nedeljo v mesecu. Torej smo res zelo živahni, ali ne? Zdaj pa vam kličem iskreni: Bog živi! — Mladec Lojze.

Pismo piše tudi Mladec Zapušek, pa le to novico več pove, da je pri akademiji nastopilo okoli 130 oseb. O, da bi vas mogel videti pri nastopu, kako rad bi prišel ob taki priliki k vam!

Trbovlje. — Cenjeni g. urednik! Že velikokrat sem mislila napisati par vrstic, a nisem imela toliko poguma, kajti bala sem se, da bo romal moj dopisek v košek. Eh, pa naj že bo kakor hoče, poskusila bom. — Ne mislite, da smo me trboveljske Mladenke zaspanke, Dne 4. marca t. l. smo imele pevski koncert. Uspel je jako dobro. Za to se imamo zahvaliti našemu pevovodju preč. g. kaplanu. — Sedaj se pa zopet pripravljamo za akademijo. Za konec pa prosim Vas lepo, naj moj dopisek vržen v koš ne bo. Bog živi! — Mladenka Anica V.

Kdor rad poje, ta navadno ni hudoben, pravi pregovor. Le veselo zvrzolate, a tudi drugega dela ne pozabite!

Poljčane. — Gospod urednik! Nekaj besedi Francetu iz Gornje Radgone in vrhniškim Orličem! Če mucji na rep stopiš, se takoj oglasi. Ko sem zadnjič malo okregala Orličeve dopisnike, je bilo kot da sem dregnila v sršenovo gnezdo! Kako so stopili takoj na plan, češ: »Smo že tu!« Veste, da me silno veseli, da je tako! Vse dopisnike iskreno pozdravlja — Vaša Julka.

Tudi jaz sem dopisov zelo vesel, kajti »Orlič« je glasilo vsega naraščaja, torej naj se oglašajo s kratkimi, pa jedrnatimi in veselimi dopisi vsi, ki kaj lepega vedo in radi povedo!

Drobiž.

Orli in letala. Letalci večkrat pripovedujejo, kako so jih med poletom napadli orli ali tudi druge velike ptice, ker so imeli letala za nekake predrzne vsiljivce, ki so nepovabljeni vdrlji v njihovo zračno kraljestvo.

Anglež pa Francoz na ulici. Anglež tako: »Stražnik, v katero smer naj grem, da pridem do Britskega muzeja?« — Francoz tako: »Prosim, gospod stražnik, oprostite, da se vas drznem nadlegovati! Ali bi vas morda smel prositi, da bi bili tako prijazni in me počastili s tem, da mi poveste, kam naj se obrnem, da pridem do Britskega muzeja?«

Vojni spomenik na Dunaju nosi napis: »Nikoli več vojske!« — Bog daj!

Ali bo to res? Neki mož 60 let je kupil vrano. Vprašajo ga, čemu mu bo, pa se jim odreže: »Sam se hočem prepričati, če je res, da živi ta ptič 300 let!«

Štiri in šest. Mihec, koliko je štiri in šest? — Enajst. — Ne! Malo pomisli: štiri in šest? — Dvanajst, devet. — Oh, kaj pa misliš! — Trinajst. — Ampak, kje imaš pamet! Zakaj pa ne rečeš deset? Štiri in šest je vendar deset! — Ne, gospod to pa ne more biti! Čisto za gotovo vem, da pet in pet je deset!

Rešitve marčnih uganek.

1. Posetnica: Šolski upravitelj.

2. Domine:

1	8	9
6		2
5	0	7

4. Čuden kvadrat:

b o r
o s a
r a k

6. Magičen kvadrat:

602, 609, 604,
607, 605, 603,
606, 601, 608.

Rojstno leto 1815.

3. Skrit stavek. Kar sušca zeleni, se rado posuši. Ključ: kolar, senica.

5. Steber: Sreča je opoteča. Tesar, lirik, mleko, večer, glava, mejaš, sreda, grozd, žepar, stoja, meter, breza, ovčar, brana.

7. Premikalnica: pokorščina, hvaležnost. Kripta, prostost, pokora, spona, država, rešeto, človek, pianino, ponva, strah.

Rešivci. Vse uganke so prav rešili: Fr. Gogala, Rud. Hlebec in Vikt. Kregar, Šentvid nad Ljubljano; Fr. Babič, Maribor; Mar. in Ang. Markun, Preddvor; Mil. in Fr. Šuštersič, Rakek; Ant. Bejek, Murska Sobota; Jož. Zlodnjak, Jan. Majerič, Sv. Lovrenc. Žrebajo se tudi pri februarjskih ugankeh pozabljeni: Mir. Lipuš, Ljubljana; Jož. Hočevnar, Šentvid nad Ljubljano; Jak. Šešerko, Sv. Jurij ob Ščavnici.

Nekatere uganke so rešili: Rud. Tancik, Lad. Križnar, Emil Pavlič, Ljubljana; Ant. Hočevnar, Grosuplje; Fr. Knafelj, Šmihel; Vladka Langus, Šoštanj. Od februarjskih uganek pa Lud. Stvarnik, Šoštanj.

Pri žrebanju je sreča naredila poklonček rešivcu Vikt. Kregarju in mu dala knjigo »Kralj gora«, lepo povest o grških roparjih. Dosedanje nagrade so bile še knjige: Kazan, volčji pes, Tolovaj Mataj, Valerija ali izhod iz katakomb in Guliverjeva potovanja. Vse knjige so vezane.

Orličeve aprilske uganke.

1. Številnica.

(Mar. Markun, Preddvor.)

1	3	8	10	7	moško ime
2	7	11	3	8	pekovsko orodje
3	12	13	14	2	nevidno bitje
4	8	15	13	6	števnik
5	14	11	6	9	mladika
6	16	3	12	6	vaščani pri Ljubljani

Kaj se bere v prvi in zadnji vrsti od zgoraj navzdol?

2. Čuden kvadrat.

(Ang. Markun, Preddvor.)

	1	2	3	4	
1	a	a	a	a	padavina
2	e	l	l	l	ptica
3	o	o	o	o	vas
4	r	r	s	s	cvetica

3. Trakovi.

(Mladec s Prlekije.)

a	a	a	a	b
č	e	i	i	i
l	l	n	o	o
p	p	r	t	v

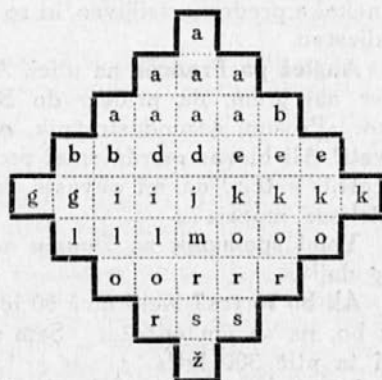
Besede pomenijo: Cerkvenega dostojanstvenika, žival, drevo, moško ime in del glave. — Kaj povedo črke, ki pridejo mesto sedaj debelo tiskanih črk.

7. Skrit pregovor. (Fr. Rous, Maribor.)

Še, la, st, se, dni, ve, po, lja, št, de, en, ne, ega, bo, de, tem, la, po.

4. Demant.

(Planinšek, Sv. Tomaž.)

- Soglasnik, 2. ptica, 3. rokodelec, 4. glavno mesto, 5. sosedna država, 6. moško ime, 7. dobra lastnost, 8. sprednji del voza, 9. samoglasnik. Kaj bereš po sredi navzdol?

5. Posetnica.

(France, Središče.)

Dr. S. Ledinek

$l = p$

Kaj je ta gospod v orlovskem odseku?

6. Številnica.

19, 13, 1, 15, 1—23—1, 17, 18, 10, 13, 22—11, 6—2, 16, 13, 11—15, 6, 23, 1, 18, 15, 1—12, 16, 21—17, 16, 13, 6, 21, 10—21, 16, 4, 1—10, 15—19, 22, 20, 1—19, 16, 17, 1, 18, 15, 1. — Ključ: A—B—C:

»Orlič«, glasilo Orličev in Mladcev ter Gojenk in Mladenk, je mesečnik. Izdaja ga Društvena nabavna zadruga v Ljubljani, Ljudski dom. — Uprava: Ljudski dom, Ljubljana. Naročnina za odseke, ki naroče vsaj 20 izvodov pod skupnim zavitkom, 8 Din letno, za vse druge 12 Din. — Urednik: Tone Anžič, Razlagova 1, Ljubljana. — Za Jugoslov. tiskarno v Ljubljani: Karel Čeč